

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomus 5/2017 Yritysvastuun toteutus valtionyhtiöissä Case Arctia Oy, Kemijoki Oy, Vapo Oy

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

Vapo Oy 7.3.2017

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto 10.3.2017

Kemijoki Oy 10.3.2017

Arctia ilmoitti 13.3.2017, että sen näkemykset ovat tulleet huomioituiksi eikä yhtiöllä sen johdosta ole asiassa enempää lausuttavaa.

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

1. Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Omistajaohjausosaston totesi lausunnossaan, että se yhtyy tarkastuskertomuksen yleishavaintoon siitä, että omistajaohjausosaston ja tarkastettujen yritysten yritys vastuutyö on kehittynyt viime vuosina hyvin, mutta monilta osin on vielä parannettavaa. Omistajaohjausosasto pitää luonnollisena eritasoisista ja vaiheittaista kehitystä sekä yhtiöomistusten että valtioneuvoston laajuisen omistajaohjauksen osalta. Lausunnon perusteella ei tehty muutoksia kertomusluonnokseen.

Vapo Oy

Vapo Oy esitti lausuntonaan, että tarkastuskertomukseen ei sisälly olennaisia asia- tai tulkintavirheitä, joilla olisi vaikutusta tarkastuksen kannanottoihin. Lisäksi Vapo Oy totesi lausunnossa, että kertomusluonnosraportti on sisällöllisesti selkeä ja mahdollistaa myös yritys vastuun painopistealueiden benchmarkauksen muihin tarkastuksen case-yhtiöihin nähden. Vapo Oy:n osalta suositukset ovat toteutuskelpoisia. Vapo Oy:n lausunnolla ei ollut vaikutusta kannanottojen muotoiluun.

Kemijoki Oy

Kemijoki Oy totesi, että yleisesti ottaen tarkastuskertomus antaa oikeasuuntaisen kuvan yritys vastuun ohjauksesta ja toteutuksesta Kemijoki Oy:ssä. Yhtiö lausunnossaan pääasiassa täsmensi omia, kertomusluonnosvaiheessa käyttämiään ilmaisuja. Kemijoki Oy:n lausunnolla ei ollut vaikutusta kannanottojen muotoiluun.

2. Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Lausunnoissa esitetyt täsmennysehdotukset on huomioitu tarkastuskertomuksessa lukuun ottamatta Kemijoki Oy:n esittämiä näkökohtia, joita ei ollut sisällytettynä kertomusluonnokseen ennen lausuntovaihetta.

Vapo Oy

Yhtiön yritys vastuun toteutuksen SWOT-analyysissä huomioitiin mahdollisuudet-osiossa ”teknisen hii- len valmistaminen” ja ”turpeen kuidulla useita erilaisia käyttökohteita”. Heikkoudet-osiossa huomioi- tiin ”yhtiö ei kykene toimimaan merkittävänä konsolidaattorina kaukolämpömarkkinassa”. Uhat- osiossa huomioitiin toteamus ”kunnat eivät ole valmiita luopumaan energialaitoksistaan”. Uhkista poistettiin vanhentuneena toteamus ”yhtiö kohdannut haasteita vastuullisen yrityskulttuurin jalkaut- tamisessa”.

Vapo Oy toi lausunnossaan esiin tarkastuksen tiedonmuodostusvaiheen jälkeen tapahtuneita muutok- sia yhtiön strategian painotuksissa ja julkistettuja uusia liiketoimintoja.

Kemijoki Oy

Yhtiön toteamuksia ”Kemijoki Oy:n näkemyksen mukaan yritys vastuutyötämme edistäisi, jos saisimme tietoa analyysin tavoitteista, mittareista ja tuloksistamme niihin” sekä ”Kemijoki Oy:n osalta analyysiä ei ole keskusteluissa tuotu esiin omistajaohjauksen taholta” ei lisätty kertomukseen, sillä omistajaoh- jausosastolle menneessä, kertomusluonnosta koskeneessa lausuntopyynnössä näkemyksiä ei ollut esi- tettynä, eikä omistajaohjauksella ole siten ollut mahdollisuutta esittää omaa kantaansa. Yhtiön yritys- vastuun toteutuksen SWOT-analyysissä poistettiin heikkoudet-kohdasta ”valtio luopumassa yhtiön omistuksesta”.

Kemijoki Oy täsmensi aiemmin esittämiään ilmaisuja. Yhtiö täsmensi sen omaa ilmaisua sivulla 30 ”va- paaehtoisilla vastuullisuustoimilla yhtiö pyrkii eliminoidaan riskin velvoitteiden kasvamisesta”. Yhtiön näkemyksen mukaan kysymys on enemmänkin vesivoiman hyväksyttävyyden ja sosiaalisen toimiluvan ylläpitämisestä. Tekstiin lisättiin kyseiseen kohtaan ”(Vastuuta kannetaan rannansuojau- ja uoman- parannustoimenpiteiden) lisäksi erityisesti kalataloustoimenpiteillä. Lupaehtoihin perustuvat kala- talousvelvoitteet ja vapaaehtoiset vaelluskalojen palauttamiseen liittyvät toimenpiteet ovat merkittä- vin osa yhtiön ympäristönhoitotyötä.

Yhtiölle lupaehtoisissa asetetut kalatalous- ja muut velvoitteet ovat sen liiketoiminnan edellytysten kannalta merkittäviä tekijöitä. Erityisesti kalatalousvelvoitteisiin kohdistuvat muutosvaatimukset ovat yhtiön mukaan liiketoimintariski.

SWOT-analyysistä poistettiin heikkoudet-kohdasta ”valtio luopumassa yhtiöomistuksesta” ja ”merkit- tävimät vastuullisuusuhat seikkoja, joihin yhtiö ei pysty vaikuttamaan (tulvat, padon sortuminen, uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit, kyberuhka, vandalismi). Viimeksi mainitussa on kysymys yhtiön aiem- min esittämän ilmaisun uudelleenmuotoilusta.

Yhtiön toteamus ”Kemijoki Oy:llä on yritys vastuuhjelma, jonka jokaisella pääteemalla on mitattavia tavoitteita. Tavoitteet tarkennetaan ja päivitetään vuosittain. Yhtiön hallitus käsittelee ja hyväksyy ne” huomioitiin tarkastustekstissä nostona ”Kemijoki Oy toteuttaa yhtiön hallituksen hyväksymää yritys- vastuuhjelmaa.

Lisätietoja: Ylitarkastaja Sanna Ollila, p. 09 432 5871.